

נספח: קטעי העשרה לפסח:

עבדים

מילים ולחן: ברי סחרוף

על נהר אספירין ישבנו
במקומות המוכרים
לא שומעים לא רואים
כאילו אנהנו אוויר
עוד מעט יגמר הסרט
בקרוב המציאות
התמונה מטושטשת
והצליל לא ברור

כי כולנו עבדים אפילו
שיש לנו כזה כאילו
פותחים פה גדול
ומחכים לעונג הבא
כולנו מכורים של מישוהו
שמבקש עכשיו תרגישו
פותחים פה גדול
ומחכים למנה הבאה

הלונות ראוה יפים פה
זה הכל למכירה
גם אנהנו תלויים
עם פתקי החלפה
אז מה נעשה עם הכעס הזה
מה יהיה עם הקנאה
כולם רוצים להיות הופשיים
אבל ממה אלוהים ממה

בשערי העיר וליד האח ראיתכם גורעים,
עובדים את חירותכם,
כעבדים הווחלים לפני עריץ ומשבחים אותו
בטרם ישספם בחניתו.
בין צללי המקדש ובאפולולית המצודה
ראיתי את החופשיים שביניכם עוטים את חירותם
כמו היתה מוטה ואזיקים.
ולבבי שתת:
חופשיים תהיו רק עת תשוקת הדרו
לא תהיה לכם רסן
והחרות – לא מאווה ויעד.
בני חורין אתם
לא עת ריקים ימיכם מדאגה
ולילותיכם בלא מחסור וצער,
אלא עת אלה יקיפו אתכם
ואתם מעליהם תרומו גלויים וטהורים.
גזבראן חליל גזבראן, הנביא

דכתיב: "ויתיצבו בתחתית ההר" ואמר רב דימי בר חמא:
"מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא הר כגיגית על ישראל, ואמר
להם - אם אתם מקבלין את התורה מוטב, ואם לאו, שם
תהא קבורתכם מיד!"

תלמוד בבלי. עבודה זרה. דף ב/ב

אמר רבי יהושע בן לוי... (הלכות מעשה אלהים המה
והמקטב מכתב אלהים הוא - חרות על הלכות. אל תקרא
חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד
תורה, וכל מי שעוסק בתלמוד תורה חרי זה מתעלה...
משנה מסכת אבות פרק ו משנה ב'

ב נילנו על-משה ועל-אֶהָרֶן,
כל בני יִשְׂרָאֵל; וַיֹּאמְרוּ
אֱלֹהִים כָּל-הַעֲדָה, לוֹ-מִתְּנוּ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אוּ בַמִּדְבָּר
הַזֶּה, לוֹ-מִתְּנוּ. ג וְלָמָּה יִהְיֶה
מִבִּיא אֶתְּנוּ אֶל-הָאֶרֶץ הַזֹּאת,
לְנַפֵּל בַּחֲרָב-- נְשִׁינוּ וְנַטְּפוּ,
יְהִיוּ לְבָז; הֲלוֹא טוֹב לָנוּ, שׁוֹב
מִצְרָיִמָּה. ד וַיֹּאמְרוּ, אִישׁ אֶל-
אָחִיו: נִתְּנָה רֵאשׁ, וְנִשׁוּבָה
מִצְרָיִמָּה.

במדבר י"ד, ב' ד'

ג) גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי
פרעה ובעיני העם. (ד) ויאמר משה: כה אמר יהוה
כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים. (ה) ומת כל בכור
בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור
השפחה אשר אחר הרחמים וכל בכור בהמה. (ו) והיתה
צעקה גדלה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא והיתה
(כמהו לא תסף).

ו) ולכל בני ישראל לא יחרך לב לשנו, למאיש ועד
בהמה. למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין
ישראל!

ח) ונרדו כל עבדי אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא
אתה וכל העם אשר ברנליך ואחרי כן אצא ונצא מעם
פרעה בחרי אף.

שמות י"א

שעבוד רוחני: ניכור

מעצמו

ההבדל שבין העבד לבן
החורין איננו רק הבדל
מעמדי. מה שבמקרה זה
הוא משועבד לאחר וזה
הוא בלתי משועבד. אנו
יכולים למצוא עבד משכיל
שרוחו הוא מלא חירות,
ולחיפך - בן חורין שרוחו
הוא רוח של עבד. החירות
הצביונית היא אותו הרוח
הנישאה שהאדם וכן העם
בכלל מתרומם על ידה
להיות נאמן להעצמות
הפנימית שלו, להתכונה
הנפשית של צלם אלהים
אשר בקרבו, ובתכונה
כזאת אפשר לו להרגיש את
חיוו בתור חיים מגמתיים,
שם שווים את ערכם.

מה שאין כן בבעל הרוח של העבדות, שלעולם
אין תוכן חיוו והרגשתו מאירים בתכונתו הנפשית
העצמית, כי אם במה שהוא טוב ויפה אצל האחר
השולט עליו איזה שליטה שהיא, בין שהיא
רשמית בין שהיא מוסרית - במה שהאחר מוצא
שהוא יפה וטוב.

הרב יצחק הכהן קוק, 'עולת ראייה'

והמטרה הראשונה הושגה. פרעה וכל חילו טובעו בים
סוף, ומשה עומד בראש עמו החפשי, לנחותו אל ארץ
האבות.

'אז ישיר משה', רגשותיו עברו ליבו ומשתכנים בשיר -
והוא מאושר.

ולא ידע הנביא אז, כי עומד עודנו אך בראשית דרכו, כי
העבודה העיקרית, היותר קשה, עוד לא החלה: פרעה
אבד, אבל מעשיו קיימים; האדון חלד מהיות אדון, אבל
העבד לא חלד מהיות עבד. עם שנחנך בבית-עבדים דור
אחר דור, אינו יכול לעקור מלבו בבת אחת רשמי החינוך
הזה ולהיות בן חורין אמיתי אף אם כבר הוסרו הכבלים
מעל ידיו."

"משה" / אחד העם